Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Stichting van de Arbeid
T.a.v. drs. J.M.A. Mooren
Postbus 90405
2509 LK S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
F 070 333 44 00
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
dhr. mr. R. Corvers

T 070 333 56 29
F 070 333 40 04
RCorvers@minszw.nl

Datum 27 OKT 2015
Betreft Randvoorwaarden indexatiedepots pensioenfondsen

Onze referentie
2015-0000166376

Uw referentie
SA 14.03514 JM/EH

Geachte mevrouw Mooren,

In een brief van 12 december 2014 hebben de Stichting van de Arbeid (StvdA) en de Pensioenfederatie (PF) aandacht gevraagd voor het werken met indexatiedepots onder het nieuwe ftk. Deze brief is aanleiding geweest voor overleg tussen vertegenwoordigers van de StvdA, van de PF en ambtelijk SZW. Daarnaast was afstemming met de toezichthouder (DNB) noodzakelijk. Mede op basis van de uitkomsten van deze overleggen worden in deze brief oplossingsrichtingen ten aanzien van het gebruik van indexatiedepots geboden. Op verzoek van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heb ik een afschrift van deze brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer verzonden.

Na de invoering van het nieuwe ftk per 1 januari 2015 hebben pensioenfondsen nog steeds de mogelijkheid om indexatiedepots aan te houden. Daar is niets aan veranderd. Wel zijn op deze depots sinds 1 januari 2015 de regels voor toekomstbestendig indexeren van toepassing. Deze regels zorgen ervoor dat pensioenfondsen de voor indexatie beschikbare middelen meer gespreid in de tijd uitkeren. Dit om tegenwicht te bieden aan het feit dat ook eventuele kortingen op pensioenen onder het nieuwe ftk meer in de tijd mogen worden gespreid.

Terecht constateren de StvdA en de PF dat het door de verplichte spreiding van indexatie moeilijker is geworden om via indexatiedepots - bestemmingsreserves die als enige doel hebben om gedurende een bepaalde tijd toeslag te verlenen aan een groep van (gewezen) deelnemers en/of pensioengerechtigden - tijdelijk extra indexatie toe te kennen. Ik heb begrip voor de wens van sociale partners en pensioenfondsen om indexatiedepots in specifieke omstandigheden in te kunnen zetten om specifieke groepen deelnemers tijdelijk te compenseren voor een versobering van hun pensioenregeling door middel van extra indexatie. Anderzijds is het van groot belang dat de regels voor toekomstbestendig indexeren niet structureel kunnen worden omzeild via depots of bestemmingsreserves. Dat zou de doelstelling van het ftk ondergraven om de binnen pensioenfondsen beschikbare middelen voor pensioenen evenwichtig over alle generaties te verdelen.

Toekomstbestendig indexeren blijft de hoofdregel

De hoofdregel blijft dat voorwaardelijke indexatie uitsluitend onder de regels van toekomstbestendig indexeren mag worden toegekend, ook bij het gebruik van indexatiedepots. Op dit uitgangspunt wil ik alleen in bijzondere omstandigheden een tijdelijke uitzondering toestaan. Om te garanderen dat de regels voor toekomstbestendig indexeren bij het gebruik van indexatiedepots alleen in specifieke omstandigheden en tijdelijk buiten werking blijven, zijn heldere regels noodzakelijk. Die moeten ervoor zorgen dat een dergelijke uitzondering uitsluitend in specifieke omstandigheden mogelijk is, voor een begrensde periode in de tijd en voor een helder afgebakende groep binnen het totale deelnemersbestand van een pensioenfonds.

Met deze brief geef ik aan hoe ik deze randvoorwaarden wil invullen, vooruitlopend op mijn voornemen tot aanpassing van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen (hierna: Besluit ftk). Daarmee wordt duidelijkheid gegeven over de wijze waarop pensioenfondsen onder het nieuwe ftk met indexatiedepots mogen omgaan. Tegelijkertijd wordt oneigenlijk gebruik van indexatiedepots voorkomen.

Randvoorwaarden voor het buiten toepassing laten van de regels voor toekomstbestendig indexeren bij het gebruik van indexatiedepots

De eerste randvoorwaarde heeft betrekking op de omstandigheden waaronder de regels voor toekomstbestendig indexeren bij de inzet van een indexatiedepot tijdelijk buiten toepassing gelaten mogen worden. Deze tijdelijke uitzondering wordt beperkt tot drie specifieke omstandigheden.

De eerste omstandigheid betreft een fusie van pensioenfondsen met een verschillende beleidsdekkingsgraad. In deze omstandigheden moeten de betreffende fondsen een nieuwe, gezamenlijke beleidsdekkingsgraad voor het gefuseerde fonds berekenen. Hierdoor daalt de beleidsdekkingsgraad van het fonds dat voorafgaande aan de fusie de hoogste beleidsdekkingsgraad had. Voor de populatie van het fonds met de hoogste dekkingsgraad - waarvoor het indexatieperspectief door de fusie verslechtert - mag een indexatiedepot worden gevormd. De omvang van dat depot mag niet hoger zijn dan het vermogen dat correspondeert met het verschil in beleidsdekkingsgraad tussen de fuserende fondsen.

De tweede omstandigheid betreft een collectieve wijziging van de pensioenregeling, waarbij een onvoorwaardelijke indexatietoezegging wordt gewijzigd in een voorwaardelijke indexatietoezegging en als gevolg daarvan het indexatieperspectief voor een deelgroep van het totale fondsbestand verslechtert.

De derde omstandigheid betreft eveneens een collectieve wijziging van de pensioenregeling. Die wijziging betreft in dit geval de situatie dat wordt overgestapt naar het, binnen een uitkeringsovereenkomst, afspreken van een premievaste periode van maximaal vijf jaar (CDC-regeling) of dat wordt overgestapt naar een premieovereenkomst, waarbij de premie onmiddellijk na het beschikbaar stellen wordt omgezet in een aanspraak op een uitkering. Als gevolg van de overstap naar een CDC-regeling of naar het genoemde type premieovereenkomst moet het indexatieperspectief voor een afgebakende groep binnen het totale fondsbestand aantoonbaar verslechteren.

De tweede randvoorwaarde betreft een maximale periode waarover de regels voor toekomstbestendig indexeren in de hierboven genoemde specifieke omstandigheden buiten toepassing mogen blijven. Die periode is maximaal 10 jaar, gerekend vanaf het moment van het juridisch van kracht worden van een fusie tussen pensioenfondsen, het moment waarop de toeslagambitie in de pensioenovereenkomst en/of het pensioenreglement is gewijzigd van onvoorwaardelijk in voorwaardelijk, dan wel op het moment dat de overstap naar het gebruik van een premievaste periode binnen een uitvoeringsovereenkomst of naar een premieovereenkomst, waarbij de premie onmiddellijk na het beschikbaar stellen wordt omgezet in een aanspraak op een uitkering, van kracht wordt.

De derde randvoorwaarde heeft betrekking op de groep personen aan wie via een indexatiedepot tijdelijk een hogere indexatie mag worden toegekend dan op grond van de hoofdregels voor toekomstbestendig indexeren is toegestaan. Dit moet een helder afgebakende deelgroep binnen het totale fondsbestand zijn, waarvan objectief is vast te stellen dat het indexatieperspectief van deze groep is verslechterd als gevolg van één van de drie specifieke omstandigheden die hierboven is beschreven.

In geval van een fusie van pensioenfondsen zal de deelgroep die tijdelijk een hogere indexatie mag worden toegekend via een indexatiedepot meestal helder zijn af te bakenen. Dat betreft immers de groep (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden die direct voorafgaande aan de fusie het totale fondsbestand vormde van het fonds met de hogere beleidsdekkingsgraad.

Bij een wijziging van een onvoorwaardelijke in een voorwaardelijke indexatieambitie mag een deelgroep binnen het totale fondsbestand hiervoor tijdelijk worden gecompenseerd met middelen uit een indexatiedepot. Veelal zal het indexatieperspectief als gevolg van de omzetting van onvoorwaardelijke in voorwaardelijke indexatie ook alleen voor een deelgroep verslechterd zijn. Dit zullen in de praktijk vaak de actieve deelnemers zijn. Als echter voor het totale fondsbestand aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden de indexatieambitie is gewijzigd van een onvoorwaardelijke in een voorwaardelijke indexatie is het niet toegestaan om dat totale bestand tijdelijk uit te zonderen van de regels voor toekomstbestendig indexeren. In dat geval is immers geen sprake meer van een deelgroep binnen het totale fondsbestand die via een indexatiedepot wordt gecompenseerd, maar zou het volledige fondsbestand tijdelijk een hogere indexatie toegekend krijgen. Daarmee wordt niet voldaan aan de hier gestelde randvoorwaarde.

In geval van een wijziging van de pensioenregeling die leidt tot een CDC-regeling of een premieovereenkomst, waarbij de premie onmiddellijk na het beschikbaar stellen wordt omgezet in een aanspraak op een uitkering, mag een deelgroep binnen het totale fondsbestand hiervoor een tijdelijke compensatie worden geboden met middelen uit een indexatiedepot. Daarbij moet middels een scenarioanalyse worden aangetoond dat het indexatieperspectief voor de betreffende deelgroep ook daadwerkelijk is verslechterd als gevolg van de introductie van de CDC-regeling of de premieovereenkomst.

Verder zal voor de drie hierboven beschreven specifieke omstandigheden worden vastgelegd dat, in afwijking van de in artikel 15, tweede lid, Besluit ftk opgenomen ondergrens van 110%, geen toeslag vanuit een indexatiedepot kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad onder het niveau van het minimaal

vereist eigen vermogen ligt. In die situatie kunnen deelnemers en pensioengerechtigden te maken krijgen met kortingen op hun pensioenaanspraken en -uitkeringen. Het is niet wenselijk dat er in die omstandigheden tegelijkertijd indexatie zou worden verleend aan bepaalde groepen binnen hetzelfde fonds vanuit een depot.

In geval van een fusie van pensioenfondsen moeten de middelen in het indexatiedepot rechtstreeks voortvloeien uit het verschil in beleidsdekkingsgraad tussen de fuserende fondsen. In het geval van een wijziging van een onvoorwaardelijke in een voorwaardelijke toeslagambitie moet het indexatiedepot worden gefinancierd door middel van een speciaal daartoe bestemde en te onderscheiden tijdelijke premie of door middel van een storting van de werkgever. In geval van een wijziging van de pensioenregeling in een CDC-regeling of een premieovereenkomst, waarbij de premie onmiddellijk na het beschikbaar stellen wordt omgezet in een aanspraak op een uitkering, is alleen een afzonderlijke storting van de werkgever ter vorming van een indexatiedepot toegestaan. Een belangrijk oogmerk van een CDC-regeling of een premieovereenkomst is premiestabilisatie. Daar past niet bij dat nog gedurende een aantal jaren extra premies worden geheven ten behoeve van een indexatiedepot waarop de regels voor toekomstbestendig indexeren tijdelijk niet van toepassing zijn, terwijl die premies zonder de betreffende wijziging van de pensioenregeling ten goede waren gekomen aan de dekkingsgraad van het fonds. Het blijft bij CDC-regelingen mogelijk om door middel van premie-egalisatiedepots eventuele tekorten in de feitelijke premie aan te vullen en zo de feitelijke premie te stabiliseren. Dergelijke depots vallen uiteraard niet onder de uitzonderingen zoals die in deze brief zijn beschreven.

Verdere procedurele voorwaarden

Daarnaast gaat nog een aantal procedurele eisen ten aanzien van de instelling van een indexatiedepot gelden. Het besluit om over te gaan tot instelling van een indexatiedepot moet worden vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement. Een dergelijk besluit valt onder de eis van evenwichtige belangenafweging, zoals opgenomen in artikel 105 van de Pensioenwet. In de uitvoeringsovereenkomst of het uitvoeringsreglement moet zijn vastgelegd welke deelgroep van (gewezen) deelnemers en/of pensioengerechtigden een voorwaardelijk recht heeft op indexatie vanuit het depot en onder welke omstandigheden die indexatie kan worden verleend.

Onder de bovengenoemde randvoorwaarden acht ik het verantwoord dat fondsen in de genoemde drie specifieke omstandigheden (een fusie van pensioenfondsen, een wijziging van onvoorwaardelijke in voorwaardelijke indexatie en een wijziging van de pensioenregeling naar een CDC-regeling of premieovereenkomst, waarbij de premie onmiddellijk na het beschikbaar stellen wordt omgezet in een aanspraak op een uitkering) de regels voor toekomstbestendig indexeren bij de inzet van indexatiedepots voor een gemaximeerde periode buiten toepassing mogen laten.

In deze situaties is sprake van een helder af te bakenen en objectief vast te stellen omstandigheid. De vorming van een indexatiedepot vanwege één van deze omstandigheden is dan niet bedoeld om opeenvolgende generaties in een pensioenfonds structureel indexatie te verlenen of om een bepaalde deelgroep binnen een fonds om oneigenlijke redenen al dan niet structureel te bevoordelen, maar om met speciaal daarvoor beschikbaar gestelde middelen een afgebakende

groep van deelnemers en/of pensioengerechtigden tijdelijk te compenseren voor een objectief vast te stellen nadeel dat zij ten aanzien van hun arbeidsvoorwaardelijke pensioenregeling ondervinden. Indexatiedepots kunnen in die omstandigheden een belangrijk middel zijn om wenselijk geachte aanpassingen van pensioenregelingen te realiseren.

Datum
27 OKT 2015
Onze referentie
2015-0000166376

Eerbiedigende werking voor bestaande indexatiedepots

Naast de hierboven beschreven structurele regeling wil ik in regelgeving faciliteren dat op indexatiedepots die vóór 1 januari 2015 - de datum van inwerkingtreding van het aangepaste ftk - waren ingesteld, de regels voor toekomstbestendig indexeren maximaal 10 jaar - gerekend vanaf 1 januari 2015 - niet toegepast hoeven te worden. Dit geldt ongeacht de achtergrond voor instelling van de betreffende indexatiedepots. Wel moet sprake zijn van een depot dat uitsluitend tot doel heeft om tijdelijk extra indexatie te verlenen. In een dergelijk indexatiedepot mogen nog gedurende maximaal 10 jaar, gerekend vanaf 1 januari 2015, specifiek daartoe bestemde premies worden gestort. In geval van afspraken die hierover na 31 december 2014 zijn gemaakt, blijven premiestortingen in bestaande indexatiedepots mogelijk, maar dan gelden ten aanzien van het volledige depot de regels voor toekomstbestendig indexeren.

Ik ben voornemens de in deze brief neergelegde beleidslijn ten aanzien van indexatiedepots bij pensioenfondsen en de regels van toekomstbestendig indexeren die daarbij gelden, op korte termijn te verankeren in het Besluit ftk.

Met vriendelijke groet,
de Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

Jetta Klijnsma